

Προσωπικές αφηγήσεις, ημερολόγια, γράμματα, μηνύματα, συνεντεύξεις, διηγήσεις, φωτογραφίες και οπτικοακουστικό υλικό, ρεπορτάζ και αναφορές στον Τύπο, ιστορικά αρχεία, προφορική παράδοση, τραγούδια, χάρτες και αρχιτεκτονικά σχέδια, ταξιδιωτική λογοτεχνία, πορίσματα κοινωνικών, ανθρωπολογικών ερευνών, πίνακες στατιστικής, πρακτικά συνεδριάσεων (τοπικών αρχών, δικαστηρίων, συλλόγων κ.ά.), εγκύκλιοι, νόμοι. Όλα αυτά μπορεί να αποτελέσουν ντοκουμέντα και πηγές με τις οποίες μια ομάδα μαθητών ή ενήλικων καλλιτεχνών έχει τη δυνατότητα να ασχοληθεί και να δημιουργήσει μια παράσταση. Η ενασχόληση έχει χαρακτηριστικά δημιουργικής ή ακόμη και ερευνητικής εργασίας (πρότζεκτ), καθώς η ομάδα θα πρέπει να ερευνήσει, να αναζητήσει πηγές και ντοκουμέντα, να τα αξιολογήσει, να αποφασίσει σε τι θα εστιάσει και ποια από αυτά θα χρησιμοποιήσει, να γράψει σενάριο και κείμενα, να συνθέσει (μοντάζ), να επιλέξει αισθητική μορφή (φόρμα), σκηνικά, μουσική, ηθοποιούς κτλ.

Οι παραστάσεις που προκύπτουν από τέτοιες διαδικασίες φέρουν κατά καιρούς διάφορα ονόματα, όπως θέατρο ιστορίας, αυτολεξεί θέατρο, θέατρο αναμνήσεων, θέατρο πραγματικότητας κ.ά., συγκινούν το κοινό με την «αλήθεια» τους και εντάσσονται στον γενικότερο όρο θέατρο-ντοκουμέντο. Τα τελευταία χρόνια πολλαπλασιάζονται εντυπωσιακά στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο και η εκπαιδευτική τους αξία είναι προφανής.

Σε αυτό το τεύχος 18 (2017) του περιοδικού *Εκπαίδευση & Θέατρο* εν είδει μικρού αφιερώματος στο θέατρο-ντοκουμέντο συγκεντρώσαμε κείμενα που παρουσιάζουν εφαρμογές του σε διάφορες κοινότητες και στην εκπαίδευση.

Οι **Kathleen Gallagher**, **Nancy Cardwell** και **Dirk Rodricks** μοιράζονται μαζί μας εμπειρίες αλλά και συμπεράσματα ως προς τα εργαλεία και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν οι κοινωνικοί ερευνητές, όπως αυτά προέκυψαν κατά την επίσκεψή τους στο Κόβεντρι του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου παρακολούθησαν ομάδα νέων να δημιουργεί μια παράσταση τις ημέρες του δημοψηφίσματος για το Brexit.

Οι **Sunčica Milosavljević** και **Snežana Gnjidić** σε μια μικρή αλλά δοκιμασμένη –και διχασμένη από τον Εμφύλιο της Γιουγκοσλαβίας– κοινότητα καταφέρνουν να κινητοποιήσουν την τοπική κοινωνία μέσα από παλιά λογοτεχνικά κείμενα και να συνδέσουν την κοινότητα με την ευρύτερη κοινωνία, επανεξετάζοντας την πρόσφατη ιστορία της και αμφισβητώντας αποφάσεις της εποχής. Η **Κατερίνα Κωστή** παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο του θεάτρου των αναμνήσεων, παραδείγματα πρακτικών από τον διεθνή χώρο και μια πρωτοβουλία σε πλαίσιο τοπικής κοινότητας, που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα με άτομα μεγάλης ηλικίας.

Η **Χριστίνα Ζώνιου**, εν είδει «πρακτικού οδηγού» για εκπαιδευτικούς και εμπυχωτές νέων, παρουσιάζει τα στάδια μιας διαδικασίας δημιουργίας παράστασης θεάτρου-ντοκουμέντο με παιδιά και νέους. Η **Νάσια Χολέβα** παρουσιάζει συνοπτικά τη μεθοδολογία της θεατρικής χρήσης ντοκουμέντων στις επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών και στα εργαστήρια με μαθητές μέσα από την εμπειρία του προγράμματος “κι αν ήσουν εσύ;”. Η **Ευγενία Ζάγουρα** παρουσιάζει δύο προγράμματα θεάτρου-ντοκουμέντο όπως εφαρμόστηκαν σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κέρκυρα. Η **Αγγελική Νικολάου** εστιάζει στην αξιοποίηση του Εκπαιδευτικού Δράματος στη διδασκαλία και την ανάδειξη της τοπικής (αλλά και της γενικής) Ιστορίας και αναλύει μια πρόταση για τη διδασκαλία της μέσα από Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Ο **Γιάννης Καλαβριανός**, συνομιλώντας με το **Νίκο Γκόβα** και τη **Μαίρη Καλδή**, αναλύει τον τρόπο δουλειάς του και τις ιδιαιτερότητες της σκηνοθεσίας που ακολουθεί τη μεθοδολογία του θεάτρου-ντοκουμέντο, κυρίως στις δύο παραστάσεις του *Γιοι και κόρες – μια παράσταση για την αναζήτηση της ευτυχίας* και *Phone Home*.

Η **Νικολέττα Δημοπούλου** και η **Βιργινία Κεχαγιά** επιχειρούν μια ανανεωμένη ματιά στην ανάγνωση της παράστασης *Το τελευταίο Καραβανσαράι* της Μιουσκίν και τη χρήση του θεάτρου-ντοκουμέντο με φόντο το επίκαιρο προσφυγικό θέμα. Η περφόρμερ **Sanja Krsmanović Tasić** παρουσιάζει τρία πρότζεκτ που ετοίμασε και παρουσίασε διεθνώς με τη χρήση ντοκουμέντων από τη Σερβία και με την τεχνική «δοκιμίου εν κινήσει» σε μια αναζήτηση της μνήμης και της ταυτότητας.

Ο **Γιάννης Λεοντάρης** θέτει υπό συζήτηση το θέμα της κατάργησης των ορίων ανάμεσα στον ιδιωτικό, στον δημόσιο και τον σκηνικό χώρο, στοιχεία που εντοπίζει στο θέατρο-ντοκουμέντο και σχολιάζει κριτικά ότι «αν το θέατρο βρίσκεται πλέον μέσα στο σπίτι μας, το σπίτι μας δεν θα βρίσκεται πουθενά».

Η **Kelsey Jacobson** στη διδακτορική διατριβή της (περίληψη) μελετά το θέατρο-ντοκουμέντο και το θέατρο πραγματικότητας και τους τρόπους με τους οποίους το θυμικό, το συναίσθημα και η αίσθηση συμβάλλουν στην αληθοφάνεια.

Καλή ανάγνωση
Η Συντακτική Επιτροπή

